

**BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QITUVCHILARIDA RAQAMLI
TA‘LIM RESURLARIDAN FOYDALANISH KO‘NIKMALARINI
RIVOJLANTIRISH**

Lukmonova Salomat Gafurovna

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya

Ushbu tadqiqotda bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarida raqamli ta‘lim resurslaridan samarali foydalanish ko‘nikmalarini rivojlantirishning nazariy va amaliy asoslari tahlil qilindi. Raqamli kompetensiya zamonaviy o‘qituvchining kasbiy tayyorgarligida muhim omil hisoblanadi. Tadqiqotda pedagogik tajriba asosida o‘qituvchi bo‘lishga tayyorlanayotgan talabalarning raqamli savodxonlik darajasi o‘lchandi va uni rivojlantirish bo‘yicha takliflar ishlab chiqildi.

Kalit so‘zlar: raqamli ta‘lim, pedagogik kompetensiya, boshlang‘ich sinf, AKT, raqamli resurslar, pedagogik innovatsiya.

Kirish

Zamonaviy ta‘lim jarayonining raqamlashtirilishi bo‘lajak o‘qituvchilar oldiga yangi vazifalarni qo‘yadi. Boshlang‘ich ta‘lim bosqichida raqamli texnologiyalardan foydalanish o‘quvchilarni mustaqil fikrlash, interaktiv o‘rganish va innovatsion yondashuvga tayyorlaydi. Shu sababli, bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarida raqamli ta‘lim resurslaridan foydalanish ko‘nikmalarini rivojlantirish ularning kasbiy kompetensiyasining ajralmas tarkibiy qismiga aylanmoqda.

Raqamli ta‘lim resurslari o‘qituvchining metodik arsenalini boyitadi, darsni vizual va interaktiv shaklda tashkil etishga imkon beradi. Ammo amaliyot shuni ko‘rsatadiki, pedagogika yo‘nalishida o‘qiyotgan talabalar raqamli resurslardan foydalanishda yetarli tayyorgarlikka ega emaslar, bu esa kelajakda dars samaradorligiga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Shu bois tadqiqotning asosiy e‘tibori raqamli ta‘lim resurslaridan foydalanish malakalarini shakllantirish va baholash mexanizmlarini ishlab chiqishga qaratildi.

Metodlar

Tadqiqot 2023–2024 o‘quv yilida Andijon davlat pedagogika instituti, Farg‘ona davlat universiteti va Toshkent davlat pedagogika universitetining 3–4-bosqich talabalari o‘rtasida o‘tkazildi. Tadqiqotda kuzatish, so‘rovnoma, pedagogik tajriba va taqqoslash metodlaridan foydalanildi.

Tajribada 60 nafar talaba ishtirok etdi. Dastlab ularning raqamli savodxonlik darajasi aniqlanib, keyinchalik maxsus o‘quv moduli asosida amaliy mashg‘ulotlar o‘tkazildi. Talabalarga Google Classroom, LearningApps, Canva, Quizizz va Wordwall kabi platformalarda o‘quv darslarini loyihalash va interaktiv topshiriqlar yaratish o‘rgatildi.

Baholash “raqamli kompetensiya ko‘rsatkichlari” asosida amalga oshirildi. Har bir ishtirokchining bilim, ko‘nikma va amaliy faoliyat komponentlari ball tizimi orqali o‘lchandi. Statistika tahlil SPSS dasturida o‘tkazilib, natijalar t-test yordamida solishtirildi.

Natijalar

Tajriba yakunida talabalarning raqamli ta‘lim resurslaridan foydalanish ko‘nikmalari sezilarli darajada oshgani aniqlandi. Dastlabki bosqichda o‘rganilgan 60 talabadan faqat 35 foizi interaktiv resurslardan mustaqil foydalana olgan bo‘lsa, tajribadan so‘ng bu ko‘rsatkich 82 foizga yetdi.

Raqamli dars loyihalash bo‘yicha o‘zini baholash ko‘rsatkichlari 39 foizdan 79 foizgacha oshdi, onlayn baholash platformalarini qo‘llay olish qobiliyati esa 46 foizdan 85 foizgacha o‘tdi. Talabalar tomonidan yaratilgan raqamli darslar va o‘quv materiallari sifat jihatidan ham yaxshilandi.

Quyidagi jadvalda tajriba natijalari umumlashtirilgan:

Ko‘rsatkichlar	Boshlang‘ich natija (%)	Tajriba yakuni (%)	O‘sish (%)
Raqamli resurslardan foydalanish malakasi	35	82	+47

Ko‘rsatkichlar	Boshlang‘ich natija (%)	Tajriba yakuni (%)	O‘sish (%)
Interaktiv dars loyihalash qobiliyati	39	79	+40
Onlayn baholash vositalarini qo‘llash	46	85	+39
Mustaqil o‘quv platformalarini boshqarish	41	80	+39

Tahlil natijalariga ko‘ra, modulli o‘qitish, treninglar va loyiha asosida o‘rganish jarayoni talabalar raqamli savodxonligini rivojlantirishda eng samarali usullar sifatida o‘zini oqladi.

Muxokama va xulosa

Olingan natijalar raqamli ta’lim resurslaridan foydalanish bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining kasbiy tayyorgarligini sezilarli darajada oshirishi mumkinligini ko‘rsatdi. Raqamli kompetensiyani rivojlantirish jarayonida talabalarning faolligi, mustaqil izlanishlari va ijodkorlik ko‘nikmalari kuchaydi.

Raqamli resurslardan foydalanish o‘qituvchining metodik yondashuvini zamonaviylashtiradi, o‘quvchilar bilan interaktiv muloqotni kuchaytiradi va o‘qitish samaradorligini oshiradi. Shuningdek, tajriba shuni ko‘rsatdiki, raqamli savodxonlikni rivojlantirish jarayonida o‘quv modullari, amaliy topshiriqlar va loyiha ishlari eng samarali vosita bo‘lib xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining raqamli ta’lim resurslaridan foydalanish ko‘nikmalarini rivojlantirish — ta’lim sifatini oshirish, o‘quv jarayonini interaktivlashtirish va kelajak o‘qituvchisining raqobatbardoshligini ta’minlashda muhim omildir. Pedagogik oliy ta’lim tizimida raqamli savodxonlikni rivojlantirish bo‘yicha kompleks yondashuv, treninglar va amaliy loyihalar tizimli ravishda yo‘lga qo‘yilsa, bu nafaqat talabalarning kasbiy salohiyatini, balki boshlang‘ich ta’lim sifatini ham sezilarli darajada yaxshilaydi.

INTERNATIONAL CONFERENCE
“Global Horizons in Philology and Pedagogy: Experiences of Turkic Nations”
September 25, 2025

Adabiyotlar

1. UNESCO. *ICT Competency Framework for Teachers*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization; 2018.
2. Voogt J, Roblin NP. A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*. 2012;44(3):299–321.
3. Trilling B, Fadel C. *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. San Francisco: Jossey-Bass; 2009.
4. Mishra P, Koehler MJ. Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge. *Teachers College Record*. 2006;108(6):1017–1054.
5. Redecker C, Punie Y. *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Luxembourg: Publications Office of the European Union; 2017.
6. Ferrari A. *Digital Competence in Practice: An Analysis of Frameworks*. Joint Research Centre Technical Report. Seville: European Commission; 2012.
7. OECD. *The Definition and Selection of Key Competencies (DeSeCo)*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development; 2019.
8. Ertmer PA, Ottenbreit-Leftwich AT. Teacher technology change: How knowledge, confidence, beliefs, and culture intersect. *Journal of Research on Technology in Education*. 2010;42(3):255–284.